

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 7
2023

**Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет**

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 7

Рівне, 2023

- «Telehelp Україна» Це платформа, на якій українці в Україні та Польщі отримують безоплатні дистанційні медичні консультації та допомогу від психологів. Ініціативу запустила команда студентів Стенфордського університету.

- Хаб стійкості. Платформа психологічної підтримки в кризовий час від центру психічного здоров'я «Брейнкульт» і ГО «Фундація Суспільність»;

- «УкрЄдність» — товариство кваліфікованих психологів та психотерапевтів, які об'єдналися, щоб надавати безкоштовну психологічну допомогу українцям;

- «Lifeline Ukraine» — всеукраїнська гаряча лінія, створена насамперед для надання кризової психологічної допомоги ветеранам і членам їхніх сімей;

- АРТ Центр для дітей і дорослих, які постраждали від війни в Україні.

Шкільні психологи також супроводжують дітей переселенців у межах навчального процесу. Проте, як підкреслюють М. Слюсаревський та Л. Чорна [5, с.78] психологи зосереджують увагу насамперед на суто емоційних проблемах переселенців, а питання їхньої соціальної та політичної ідентичності, аби не зачіпати делікатних, нез'ясованих, дратівливих, а насправді найбільш важливих тем, залишаються поза колом обговорень.

Допомога дітям-переселенцям передбачає:

1. Забезпечення умов для оптимального розвитку (створення безпечної та сприятливої ситуації для розвитку дитини через роботу з усіма членами сім'ї, забезпечення стимулювальних соціальних контактів і можливостей для розкриття її здібностей).

2. Стимулювання розвитку через підтримку дитини (залучення дітей до різних видів діяльності, як ативної виховної так і розвивальної).

3. Усунення перешкод для розвитку дитини (допомога в адаптації до нових соціальних умов) [2].

Висновки. Отже, стресові ситуації можуть викликати у дітей різні поведінкові особливості і почуття, які важливо відслідковувати та адекватно допомогти їй пережити, проявити й пропрацювати їх. Ресурсним середовищем для дитини є її батьки, які можуть допомогти пережити складні моменти і адаптуватися до нових умов.

Список використаних джерел

1. Звіт про ситуацію в Україні № 55. ЮНІСЕФ. 2017. URL: https://www.unicef.org/ukraine/ukr/children_26268.html.

2. Коротюк З. М., Демидась С. Р. Методичні рекомендації щодо організації та надання психологічної допомоги дітям та сім'ям вимушених переселенців. Тернопіль, 2018. 14 с.

3. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України : посіб. для практиків соціальної сфери /Л. А. Мельник та ін.; за ред. Л. С. Волинець. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Калита»», 2015. 72 с.

4. Психологічна допомога вимушеним переселенцям. URL: <http://www.aquarun.ru/psih/extrem/default.htm>. – Назва з екрана

5. Слюсаревський М. М., Чорна Л. Г. Психологія політичного конфлікту і міжгрупових відносин у сфері політики. *Проблеми політичної психології*. Вип. 7 (21). Київ, 2021. С.69-86.

УДК 316.614.5:177.6

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОЯВУ ЛЮБОВІ У ПОДРУЖНІХ ПАРАХ

Загородський Даниїл, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 2 курс, РДГУ

Науковий керівник: Яцюк Н.О., кандидат психологічних наук, доцент

Постановка проблеми. Формування любові має певний процес, що впливає різними психологічними чинниками, таких як емоції, особистісні риси, ставлення до стосунків, на якість взаємодії між подружжям.

Дослідження сімейних стосунків є складним і має багато вимірів, оскільки кожна людина впливає на ці стосунки. На етапі дитинства формується світогляд і правила, які впливають на формування особистості, а у подальшому визначають її сценарій життя. Коли людина утворює родину, вона зіштовхується з впливами двох сімейних систем. Завданням подружжя є зберігати гармонію та благополуччя у своїх стосунках, не допускаючи взаємодії різних систем перешкоджати цьому.

В різних галузях психології було проведено багато досліджень, які спрямовані на те, щоб дізнатися більше про любов як психологічну реальність. Зокрема, класичні психоаналітики, такі як З. Фрейд, К.Г. Юнг, К. Хорні, Е. Фром, досліджували роль несвідомого у формуванні індивідуального досвіду любові. Егопсихологія Е. Еріксона, гуманістична психологія А.Маслоу, К.Роджерса, екзистенційна психологія Р.Мей досліджували роль любові у формуванні самосвідомості та самореалізації.

Побудова благополучної сім'ї є важливою і вимагає значних зусиль. Любов – основний елемент, який формує відносини в сім'ї і дозволяє задовольнити всі потреби у ній. Любов – це самоствердження, доступне кожному, і без неї життя є неповноцінним. Взаємна любов і жертвність між партнерами, що базуються на взаємному розумінні та почутті злагоди, дозволяють створити гармонійну сім'ю, в якій діти можуть народжуватися і виховуватися в любові. Розуміння важливості один одного і здатність до самопожертви – ключові аспекти успішних відносин у шлюбі.

Взаємодія партнерів у подружніх стосунках залежить від багатьох факторів, зокрема від емоційної стабільності та здатності до емоційного регулювання. Розуміння того, на чому базується любов і які психологічні чинники впливають на прояв любові, може допомогти партнерам краще зрозуміти один одного та зберегти міцний зв'язок у шлюбі. Таким чином, емоційна стабільність та розуміння психологічних чинників можуть бути ключовими факторами у побудові здорових та задовільних стосунків у подружній парі.

Мета дослідження полягає у визначенні психологічних чинників, які впливають на прояв любові у подружніх парах та їх взаємозв'язок зі станом взаємин у парі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Що означає «любити» когось і чи завжди ця концепція має одне й те саме значення? Які різні види любові і чим вони відрізняються один від одного? Чому іноді любов триває довго, а іноді вона зникає так само швидко, як і з'являється? Щоб дати відповідь на ці запитання, визнані психологи, такі як Е. Фром, Р. Стернберг, Д. Готтман та інші, досліджували любов у подружніх взаєминах з різних аспектів, створюючи різні теорії та моделі, що допомагають пояснити фактори, які визначають любов у парах.

Любов як емоційний процес характеризується з погляду інтенсивності, тривалості, ступеня усвідомленості, функцій, мотивації та генези. Інтенсивність любові визначається ступенем сильних емоцій, які виникають у процесі стосунків. Тривалість любові може варіюватися від декількох місяців до десятиліть, в залежності від рівня задоволеності та спільності партнерів. Ступінь усвідомленості любові може впливати на стійкість та глибину стосунків.

Функції любові включають прагнення до фізичної та емоційної близькості, підтримку самооцінки, підтримку емоційного розвитку та зростання особистості. Мотивація любові може бути спонукана багатьма факторами, такими як бажання мати дітей, задоволення потреб у партнерів, прагнення до співпраці, спільного життя та т.д. Генеза любові включає формування відносин між людьми, починаючи зі стадії знайомства та привабливості, і до формування більш глибоких почуттів та емоційних зв'язків. Любов може виникати на різних стадіях взаємодії між людьми, включаючи стадію фізичної привабливості, емоційної

близькості, розуміння та співпраці. Різноманітні теорії психології спробують пояснити як люди формують почуття любові, які фактори впливають на розвиток цих почуттів, як любов відображається в поведінці та які наслідки вона може мати для партнерів і відносин загалом.

Класичний психоаналіз З. Фрейда розглядав любов як прояв бажання задовольнити власні потреби та бути близьким з об'єктом пристрасті, що часто пов'язано з певними комплексами і психічними травмами. Соціально-психологічні дослідження розглядали проблему атракції та привабливості, досліджуючи, які фактори впливають на те, що ми вважаємо привабливим в інших людях.

Основні чинники, що впливають на прояв любові у подружніх парах, можна розглянути з кількох перспектив:

- *Емоційна зв'язаність*: любов у подружніх парах часто ґрунтується на емоційній зв'язаності між партнерами. Емоційна зв'язаність може проявлятися через взаємне розуміння, співчуття та підтримку;

- *Фізична привабливість*: фізична привабливість може бути важливим фактором в процесі формування стосунків у подружніх парах. Привабливість партнера може вплинути на бажання людини бути з ним, а також на рівень задоволення від стосунків;

- *Сексуальна взаємодія*: сексуальна взаємодія може впливати на ступінь прояву любові у подружніх парах. Секс може бути способом вираження емоційної та фізичної прив'язаності до партнера, а також джерелом задоволення та близькості;

- *Спільні цінності та інтереси*: спільні цінності та інтереси можуть впливати на те, як пара взаємодіє та сприймає один одного. Партнери, які мають спільні цінності та інтереси, можуть бути більш задоволені від стосунків та взаємодіяти більш ефективно;

- *Взаємне довір'я*: довіра є ключовим чинником у будь-якому відношенні. Взаємне довір'я може впливати на ступінь прояву любові, а також на рівень задоволення від стосунків.

Відомий американський психолог Sternberg Robert J. у своїй книзі «Теорія любові» (The Triangular Theory of Love), визначив три складові любові:

- *Страсть*, емоційний компонент, який відображає прагнення до інтимності та фізичної близькості з іншою людиною. Цей аспект характеризується сильними емоціями, наприклад, сексуальними почуттями, атракцією та бажанням бути поруч з людиною;

- *Близькість*, відображає емоційну прив'язаність до іншої людини. Це включає в себе елементи, такі як емпатія, довіра та розуміння. Цей аспект характеризується бажанням ділитися своїми думками та почуттями з іншою людиною;

- *Зобов'язання та відповідальність* за збереження відносин з іншою людиною. Цей аспект включає в себе елементи, такі як відданість, довіра та здатність до компромісів. Цей аспект характеризується бажанням зберігати відносини та робити компроміси у випадку конфліктних ситуацій [3].

Р. Стернберг розглядав ці складові як структурні елементи любові, які можуть відображатися в різних комбінаціях у різних парах. Наприклад, якщо відносини будуються на основі страсті та близькості, а зобов'язання відсутні, це може призвести до відносин, які зазвичай характеризуються як «спонтанні».

Е. Фром виділяє такі види любові:

- *нееротичну любов*: любов між чоловіком і жінкою;
- *братську любов*, що виступає як ідеал стосунків між людьми, стосунків, ґрунтованих на повазі, рівноправ'ї й співпраці;

- *материнську любов*, пронизану турботою та відповідальністю. Це любов - безумовна, ірраціональна, любов до слабкого, де переважає прагнення віддати;

- *любов до себе*, як дієвий доказ буття й продуктивності свого існування. Відсутність любові до себе не дає змогу людині будувати стосунки любові з іншими людьми, оскільки не здатний любити себе, не може дати любові й другому;

- *любов до Бога*, що втілює в собі життя в усіх формах її прояву [1].

На думку Е. Еріксона, любов - це інтенсивне, сердешне й відносно стійке відчуття суб'єкта, обумовлене сексуальними потребами, виражається в соціально сформованому прагненні бути з максимальною повнотою представленим у життєдіяльності іншого так, щоб викликати в нього потребу відповідного відчуття тієї ж інтенсивності, та передбачає високий ступінь емоційно позитивного ставлення, що виділяє об'єкт серед інших і поміщає його в центр життєвих потреб й інтересів суб'єкта (любов до батьківщини, до матері, до дітей, музики тощо) [2].

Любов є важливою потребою людини, яка може значно впливати на взаємини в подружніх парах. Психологічні фактори, які впливають на любов у подружніх парах, можуть мати важливе значення для якості їх міжособистісних відносин, стабільності та задоволення партнерами один одним. Розуміння цих факторів може допомогти подружнім парам зміцнювати свої відносини та підтримувати їх належним чином.

Вивчення літератури та результатів попередніх досліджень дозволяє виділити певні психологічні чинники, які впливають на взаємини у подружніх парах. Основні з них - емоційна стабільність та здатність керувати своїми емоціями, взаємна підтримка та співчуття, рівень задоволеності відносинами та комунікацією, довіра та відкритість у взаєминах, спільні інтереси та цінності. Ці чинники визначають, як люди взаємодіють та сприймають один одного, що дуже важливо у подружніх стосунках.

Результати досліджень показують, що недостатня комунікація та взаєморозуміння можуть призвести до конфліктів у парі. Крім того, емоційна стійкість та здатність керувати своїми емоціями є важливим фактором, оскільки невирішені емоційні проблеми можуть спричинити конфлікти та розлади у стосунках. Взаємна привабливість також важлива, оскільки віддаленість партнерів може призвести до неприємних наслідків для відносин. Отже, психологічні чинники впливають на взаємини у подружніх парах та визначають їхню якість та стабільність.

Висновки. Отже, для збереження стабільних та задовільних стосунків у подружніх парах необхідно розуміти та керувати психологічними чинниками, що впливають на прояв любові. Навчитися працювати над своїми недоліками та приймати партнера безумовно з усіма його якостями є ключовими для створення міцної та щасливої пари. Проте, багато людей не розуміють повноту шлюбних стосунків та не усвідомлюють, що стосунки потребують постійної роботи та зусиль, які покладаються на обидвох партнерів. Важливо будувати стосунки на правильному фундаменті, щоб забезпечити їх тривалість та щастя.

Список використаних джерел

1. Фромм Е. Мистецтво любити. Київ : Форс, 2021. 224 с.
2. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї :навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 364 с.
3. Sternberg, Robert J. "Triangulating Love". In Oord, T. J. (ed.). *The Altruism Reader: Selections from Writings on Love, Religion, and Science*. West Conshohocken, PA: Templeton Foundation. 2007p. 332.

УДК 159.922.86 - 056.49

ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Каверіна Богдана, здобувачка ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія», 4 курс, РДГУ

Науковий керівник: Созонюк О. С., кандидат психологічних наук, доцент

Постановка проблеми. Конфлікти відіграють суттєву роль у нашому повсякденному житті. Вони є важливим джерелом розвитку як окремої особистості, посідаючи одне з

ЗМІСТ

Артемук О. Вплив стресу на самопочуття людини та її життєдіяльність	3
Баранович І. Вікові особливості прояву страхів у дітей молодшого шкільного віку...	5
Басалига Т. Посттравматичний стресовий розлад у учасників збройних конфліктів...	7
Болюх Н. Вплив емоцій на психічне здоров'я особистості.....	10
Боровець А. Проблема розвитку особистості в молодшому шкільному віці.....	13
Боса-Мірявець М. Психологічна готовність майбутніх педагогів до професійної діяльності.....	16
Босий-Мірявець В. Комунікативна культура педагога: психологічний вимір.....	20
Бугайчук І. Психокорекція нейрофізіологічних зв'язків у дітей з особливими освітніми потребами.....	23
Гавін Б. Особливості прояву психологічного стресу у людини.....	25
Гонтаренко В. Механізми психологічного захисту дітей.....	28
Гончарук А. Психологічні особливості спілкування у підлітковому віці.....	30
Горбатюк О. Методичні аспекти профілактики девіантної поведінки підлітків	33
Гудовсек С., Павелків Р. Сутність поняття «безпека життєдіяльності» з точки зору психологічної науки.....	34
Дем'янюк В. Психологічний зміст емпатії в контексті морального розвитку молодшого школяра.....	37
Дивульська К., Юрчук О. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану.....	40
Єфімова М. Психологічні особливості дітей вимушених переселенців.....	42
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах.....	44
Каверіна Б. Особливості конфліктної поведінки у підлітковому віці.....	47
Климчук І. Психологічні особливості емоційної стійкості студентів у період кризи...	52
Ковальчук О., Аладько Т., Ковальчук С. Соціально-психологічні причини поширення алкоголізму в середовищі підлітків.....	55
Ковальчук О., Назарець Л. Особливості дистанційного навчання в системі вищої освіти: недоліки та переваги.....	58
Коренко Д. Психологічні особливості поведінки обдарованих дітей.....	62
Корчака Ф., Корчакова Н. Вплив військової агресії на розвиток національної ідентичності української молоді	65
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці.....	66
Кривко М. Вплив сучасної іграшки на психічний розвиток дитини дошкільного віку.	68
Кулакова О. Використання інтерактивних платформ у навчанні іншомовної лексики	72
Курята Н. Вплив війни на життєстійкість українського студентства.....	75
Лаврук Л. Психологічні особливості міжкультурної адаптації переселенців у чужій країні.....	77
Мартюченко К. Креативність як фактор успішної самореалізації особистості.....	80
Мисько Є. Шкільна тривожність підлітків як соціально-психологічна проблема.....	83
Мотруніч І., Юрчук О. Використання інноваційних технологій у процесі фізичного виховання дошкільників.....	86
Нікішина Д. Рефлексія як фактор подолання фрустраційних ставнів у студентів.....	88
Оборська А. Дослідження впливу арт терапії у процесі психологічної корекції девіантної поведінки поранених військовослужбовців під час реабілітації.....	92

Павелків В. Сучасні реалії та їх вплив на розвиток агресивної та деструктивної поведінки молоді.....	93
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя.....	96
Подлящук О. Психологічні особливості прояву емоційного вигорання у педагогів....	97
Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арттерапії...	101
Пшенична Л. Феномен харизми та його вплив на міжособистісну взаємодію.....	103
Ряба Л. Фактори формування самооцінки в підлітковому віці.....	106
Сабат Є. Особливості феномена прокрастинації у студентському середовищі.....	108
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку.....	111
Сизов С. Теоретичний аналіз психологічної реабілітації осіб з алкогольною залежністю.....	112
Стащук А. Особливості використання арт терапії в роботі з молодшими школярами..	113
Тарасюк Л. Музика як чинник впливу на психічний стан особистості.....	116
Тимчак С. Інформаційна гігієна під час війни.....	118
Ткачук О. Соціально-психологічні аспекти сугестивності як фактору узалежнених форм поведінки в юнацькому віці.....	120
Українець В. Віра дітей у Збройні Сили України.....	123
Федорович Р., Опанасюк І. Методи арттерапії як засіб корекції сімейних відносин.....	125
Холод Ю. Формування національної гідності дітей дошкільного віку як проблема дошкільної освіти.....	127
Хома О. Soft skills як феномен професійної компетентності сучасного психолога.....	129
Чорноус Я. Психологічні особливості прояву ейджизму в студентській молоді: теоретичний аспект.....	131
Шевчук В. Соціально-психологічні аспекти дитячо-батьківських взаємин у сім'ях, що перебувають у складних життєвих обставинах.....	134
Шепель Т. Проблема емоційного вигорання лікарів.....	137
Шишка А., Юрчук О. Адаптивне фізичне виховання як засіб корекції психомоторних порушень у дошкільників із заїкуватістю.....	139
Яковець О. Особливості процесу соціальної адаптації дітей з аутизмом.....	142
Якубовська М. Психологічні особливості формування емоційної стійкості майбутніх психологів в стресогенних умовах.....	145
Яремчук Ю. Статистичні особливості виникнення захворюваності на ПТСР у військовослужбовців.....	149
Ярмошевич В. Експериментальне дослідження використання методу казкотерапії у роботі з дітьми в умовах війни.....	150